

Čebelarjeva opravila v septembru

Jure Justinek* – Zgornja Ložnica, jure.justinek@czs.si

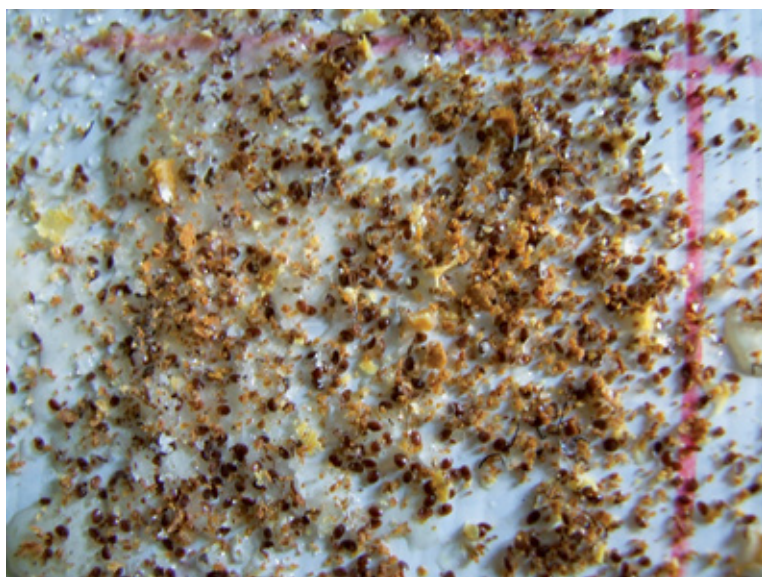
Letošnja pašna sezona je končana, hkrati pa smo na začetku nove, katere temelje smo začeli graditi že avgusta. Ta mesec lahko dokončno ugotovimo, ali smo v čebelarstvu dosegli zastavljene cilje in kakšno je bilo leto. Po mojem mnenju si ga bomo zapomnili kot nadpovprečno po rojivosti in podpovprečno po pridelavi medu. Letos je odpovedala večina protirojilnih ukrepov in pošteno smo se namučili, da smo čebelarjem preprečili rojenje. Nismo pa se pretirano mučili s točenjem medu, saj je prav vsako pašo vsaj dva- do trikrat opralo, tako da so nekaj presežkov nabrale le izjemno močne družine in tiste, ki niso izrojile. Kar je bilo, je bilo, narave pač ne moremo uravnavati po naših željah in verjetno je tako še najbolj prav.

Delo pri čebelah

Pred nami je september, čebelarstvo zelo pomemben mesec, saj napak, ki jih storimo ta mesec, ni več mogoče popraviti. Družine v mojem čebelarstvu so v začetku tega meseca 75-odstotno nahranjene za zimo, ves čas sem dejavno ukrepal tudi proti varojam. V 10 odstotkih družin, ki so različno močne, so vstavljene testne mreže, na katerih vsak teden spremljam odpad varoj. Septembra me namreč marsikdaj presenetijo število varoj, tako da je velikokrat potrebno dodatno

ukrepanje. Čeprav sem varoje že zatiral in čeprav jih nekako nadzorujem, se lahko zaradi ropov, vletavanja čebel v druge panje itd. pojavi reinvajiza, zato pozornost nikakor ni odveč. Če takšnih pojavov ne opazim pravočasno, in če je družina hudo napadena z varojami, ji ni več pomoči. Druga pomembna zadeva je dokončno krmljenje za zimo. Po pravilu naj bi čebele v celinskem delu države dokončno nakrmili do konca avgusta oz. do začetka septembra, na Primorskem pa nekako do dvajsetega septembra. Po mojih opažanjih pa se je podnebje toliko spremenilo, da ni nič hudo narobe, če krmljenje končamo kak teden ali dva pozneje, kot je veljalo doslej, kljub temu pa še vedno septembra. Koliko hrane še dodati in kako oceniti količino hrane v panjih, sta pomembni vprašanji, zato ju bom skušal pojasniti. Od konca kostanjeve paše do zdaj so vse družine (ne glede na moč oz. živalnost) dobile enako količino hrane, to je približno 10 kg sladkorja. V začetku septembra torej na hitro pregledam družine. Vedno jih pregledujem dopoldne in kolikor mogoče hitro. Ta mesec pa so pregledi drugačni kot poleti, pravzaprav so bolj podobni spomladanskim. Pripravim si vse potrebno orodje, da delo poteka hitreje. Ker čebele avgusta prinašajo v panj veliko propolisa, je obvezen pripomoček dleto, s katerim odpiram plodiščna okenca, ki so po navadi tesno zlepljena. Čebele na

raho pokadim, nato pa pazljivo do polovice izvlečem zadnji sat levo ali desno. Ta sat mora biti zaseden s čebelami in poln ali vsaj do polovice poln medu oz. hrane. Sat izvlečem do polovice, saj to zadostuje, da vidim, kar sem želel videti, in da po nepotrebem ne mečkam čebel. Med oz. hrana mora biti pokrita. Ker je satje po navadi tesno zlepljeno, počasi in pazljivo znova zgolj do polovice izvlečem sat iz sredine gnezda ter preverim navzočnost in strnjenoost zalege, poleg tega pa tudi ocenim velikost venca medu okoli zalege. Po potrebi izvlečem še kak sat, vendar po navadi to zadostuje za oceno, koliko hrane moram še doda-

Vstavljene testne mreže z odpadnimi varojami

Foto: Jure Justinek

Dodajanje sladkorne raztopine za zimsko krmo

ti. Podrobno pregledovanje v tem obdobju lahko povzroči rop, mimogrede pa nehote stisnemo tudi kako matico, zato ga odsvetujem, sicer pa tudi ni potreben. Glede na videno torej ocenim zalogo hrane. Ta mesec je idealno, če so stranski sati polni, medeni venci na vrhu satov z zalogo pa široki več kot 5 cm. V tem primeru je hrane približno 11–13 kg, glede na to pa bom razliko do 15–18 kg, kolikor je po mojem mnenju morajo imeti, še dodal. Računam približno tako, da štirje krajni sati (dva na levi in dva na desni) tehtajo po nekaj manj kot 2 kg, v preostalih z zalogo pa je nekaj manj kot 1 kg hrane, skupaj torej približno 11–13 kg. To velja za gospodarske družine, ki polno zasedajo panje. Manjše in rezervne družine imajo lahko ustrezno manj hrane, vendar je idealno, če je hrana v vseh satih, ki jih čebele pokrivajo med krmljenjem. Količine, ki manjkajo, moramo torej dokrmili nekako do sredine tega meseca, na Primorskem pa do konca septembra. Včasih se zgodi, da čebele nosijo hrano v medišče, zlasti če je zalege še veliko, če krmimo v večjih obrokih in če čebele prezimujemo tako, da mediščno satje ostane v panjih, kot to počnem tudi sam. In kako sam ravnam v tem primeru? Če so čebele s sladkorno raztopino napolnile del mediščnega satja, ga preprosto zamenjam, tako da prazne krajne sate iz plodišča premestim na vrh, polne pa v spodnji del. Če to iz različnih razlogov ni mogoče, to satje označim, saj ga bom prihodnje leto uporabil za narejence ali pa ga bom po potrebi odzvel in z njim pozneje pomagal kaki družini, ki ji bo še vedno primanjkovala hrane. Nato pokrijem maticno mrežo z lepenko ali s tenkimi

aluminijastimi tiskarskimi ploščami. Odprta pustim le 2 cm, tako da čebele varujejo satje pred večšo in da se presežek čebel lahko kam umakne. Tak ukrep prepreči, da bi čebele hrano, ki jo bom še dodal, skladiščile v medišču. Vedno krmim šele potem, ko se zmračí, in to toliko, kolikor so čebele do jutra sposobne vzeti. Izjema so tiste družine, ki jih krmim po cevki iz kantice, saj je pri teh odvzem počasnejši, zato lahko dodam večje obroke. Kljub temu tudi tem družinam kantice dodajam zvečer ob mraku. Če

se pojavi rop, ga je izjemno težko krotiti, ta mesec pa je to skoraj nemogoče, zato ga ne izzivam.

Ta mesec se lahko pojavi še medenje bršljanja. Za ta med je značilno, da se že v nekaj dneh strdi v satju in da je popolnoma neprimeren za prezimovanje. Na mojem območju se to pojavi redko, če pa se, je treba tak med odstraniti iz plodišč in družine dodatno krmiti s sladkorno raztopino. Satje z bršljanovim medom, odstranjeno iz plodišča, nadomestim z nekajkrat zaleženim satjem. Tudi sicer morajo biti plodišča pred dokončnim krmljenjem urejena tako, da v gnezdu in ob njem ni deviškega satja. Matica namreč jeseni in zgodaj spomladi vanj nerada zalega, pa tudi čebele v tako satje nerade skladiščijo med.

Druga opravila v septembru

Pri družini, pri kateri smo med kontrolnim pregledom oz. ocenjevanjem zalog opazili, da nima matice ter da še ni izropana, je potrebno ukrepa-

Sat z zimsko zalogo sladkorne raztopine

Foto: Franc Šivic

nje. Najbolje jo je omesti iz panja, panj zapreti in satje shraniti. Tako družino lahko tudi združimo z drugo. Sam to naredim tako, da jo premestim v medišče normalne družine. Prav tako združim tudi vse slabiče, pri katerih ocenim, ali so čebele zdrave ali pa so številčno oslabele zaradi slabe matice, zaradi česar je negotova uspešna prezimitev. Panje, ki jih izpraznim, vedno takoj zaprem in vse satje shranim tako, da je za čebele nedostopno. Ta mesec je še mogoča menjava matic, če jih imamo na razpolago. Po navadi je sprejem matic septembra zelo uspešen. Sam jih sicer po večini menjam že prej, ta mesec pa le še pri tistih družinah, ki so bile na poznih pašah. Trudim se, da v svojem čebelarstvu nimam več kot dve leti starih matic. Žrela panjev lahko po potrebi zožimo zlasti med krmljenem, če tega nismo storili že prejšnji mesec. To je zlasti priporočljivo pri šibkejših družinah, saj s tem povečamo njihovo možnost uspešne obrambe panja pred mo-

Zožena žrela panjev

Foto: Jure Justinek

rebitnimi roparicami. Ko končamo krmljenje, je večina aktivnega dela s čebelami za to leto končana. Ker nas čakajo le še manjša opravila, sam ta čas temeljito pospravim vse čebelnjake in pribor. Dela s čebelami je konec meseca manj, zato je september primeren mesec za čebelarjev dopust, ki bo glede na letošnje letino verjetno bolj skromen, a kljub temu zaslužen. ■

ApiLifeVar®

ORGANSKO, VARNO, UČINKOVITO PROTI VAROZI

- **Visoka učinkovitost** (višja od 90-95%)
- **Ni rezistence**
- **Enostavna & varna uporaba**
- **Zanesljivost** - podprto z več kot 15 letnimi izkušnjami
- **Odobreno** za ekološko čebelarstvo
- **Odmerek prilagodljiv** glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja
- **Timol, eterično olje evkalipta, kafra, racemna, levomentol**

Chemicals Laif

ITALY tel. +39 049 626281 - Fax +39 049 628501
info@cherricallail.it - www.chemicalsail.it

080 13 15 / info@vet4you.com
vetCONSULT PHARMA d.o.o.

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila! O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmaceutom.